

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Ortaokula Devam Eden ve COVID-19 Geçiren Çocukların Duygu ve Düşünceleri

The Emotions and Thoughts of Children who Continue to Secondary School and had COVID-19 Disease During COVID-19 Pandemia

Mehmet Engin Deniz¹ Hacer Yıldırım-Kurtuluş² Gülgün Uzun³

¹Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, edeniz@yildiz.edu.tr

²Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, Türkiye, haceryildirim91@gmail.com

³Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, Türkiye, gulgun_gcn@hotmail.com

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi (Received Date)

15.05.2021

Kabul Tarihi (Accepted Date)

10.08.2021

*Sorumlu Yazar

Mehmet Engin Deniz

edeniz@yildiz.edu.tr

Öz: Bu çalışmada, COVID-19 pandemisi sürecinde ortaokula devam eden ve COVID-19 geçiren çocukların duygu ve düşüncelerine yer verilmiştir. Bu kapsamda, çocuklara yedi soru sorulmuş ve alınan cevaplar nitel araştırma modeline uygun olarak analiz edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 10 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan çocukların beşi erkek (%50), beşi kızdır (%50). Bununla birlikte araştırmaya katılan çocukların yaşları 10-11 yaş aralığındadır. Bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Veri analizi gerçekleştirilirken Maxqda 2020 analiz programı kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocuklar kızgınlık ve üzüntü gibi olumsuz duyguları yoğunlukla hissettiklerini, koronavirüsü en fazla gribe ve kötü adamlara benzettikleri, karantinada kaldıkları sürede en fazla dersleri, teknolojik aletler ile, oyun oynayarak ve odada tek başına sıkılarak vakit geçirdikleri, özgürlüklerinin kısıtlanmasından rahatsız oldukları, evde sıkıldıkları; aile, akraba ve arkadaş gibi yakın çevreleriyle birlikte dışarıda olmayı, özgürce oyun oynamayı ve sarılmayı çok özledikleri ortaya çıkmıştır. Araştırma bulguları, alanyazındaki çalışmalar incelenerek desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: COVID-19, salgın, çocuklar, karantina, ortaokul

Abstract: In this study, the feelings and thoughts of children who were secondary school students and who had COVID-19 disease were investigated. In this context, seven questions were asked to the children and the answers were analyzed in accordance with the qualitative research model. The study group of the research consists of 10 children selected by purposeful sampling method. Five boys and five girls participated in the study. In addition, the ages of the children are between 10-11. In this study, semi-structured interview technique was used. In data analysis, Maxqda 2020 analysis program was used. According to the results of the research, children who were in quarantine during the COVID-19 outbreak intensely felt negative emotions such as anger and sadness. They likened coronavirus to flu and bad guys the most. During the quarantine process, they spent time with lessons and technological equipment. They stated that they spent time playing games and alone in the room. They were also uncomfortable with the restriction of their freedom, bored at home. It was revealed that they missed being outside, playing freely and hugging together with their family, relatives and friends. Research findings were supported by being examined the studies in the literature.

Keywords: COVID-19, Pandemia, children, quarantine, secondary school

Deniz, M.E., Yıldırım-Kurtuluş, H. ve Uzun, G. (2022). Covid-19 pandemisi sürecinde ortaokula devam eden ve COVID-19 geçiren çocukların duygu ve düşünceleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 46-59. <https://doi.org/10.17556/erziefd.937640>

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (2020) tarafından “pandemi” olarak kabul edilen Koronavirüs (COVID-19) hastalığı, tüm insanları hem bireysel hem de toplumsal açıdan olumsuz yönde etkilemektedir (Wang vd., 2020). Özellikle bu salgından başta sağlık olmak üzere ekonomi dünyası, turizm, iş yaşamı ve eğitim alanları büyük yara almıştır (Yurtbakan ve Akyıldız, 2020). Sokağa çıkma kısıtlamaları, iş yerlerinin ve AVM’lerin kapatılması, COVID-19 hastalığına yakalanan kişilerin ve temas halinde olan yakınlarının kendilerini izole etmeleri ve karantina sürecine girmeleri alınan tedbirlerin arasında yer almaktadır. COVID-19 salgınının etkisini azaltmak adına diğer sektörlerde olduğu gibi eğitim alanında da önlemler alınmıştır ve eğitimin uzaktan canlı dersler aracılığı ile yürütülmesine karar verilmiştir (Milli Eğitim Raporu, 2020).

Tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 hastalığı insanları derinden etkilemektedir. 10-11 yaş aralığındaki çocukların gelişim özelliklerine göre bilişsel yapıları ve duygu düzenleme sistemleri henüz tam olarak gelişmediği için çocuklar, COVID-19 salgınından etkilenen gruplardan biri

olarak karşımıza çıkmaktadır (Liu vd., 2020; Zhou vd., 2020). COVID-19 virüsü, sosyal medyada, “gözle görülmeyen bir düşmanla savaşmak” şeklinde dillendirilmekte ve bu benzetme çocukların iç dünyasında daha fazla tedirginlik ve korku duyguları yaşamalarına neden olmaktadır (Phelps ve Sperry, 2020). COVID-19 salgın sürecinin çocuklar üzerindeki etkisine yönelik yapılan çalışmalarda, çocukların derslerine odaklanamadıkları, yeme ve uyku bozukluklarının ortaya çıktığı, ebeveynlerini kaybetmekten korktukları, anne babalarına yönelik ayrılık kaygısı yaşadıkları (Jiao vd., 2020); bilgisayar, tablet, tv ve telefon kullanımının arttığı, ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkilerin yıprandığı ve bu nedenle çocukların gergin ve üzgün hissettikleri (Cluver, 2020) gibi bulgular ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, çocukların duygu durum bozuklukları yaşadıkları ve depresyon yaşadıkları da bulgulanmıştır (Xie vd., 2020; Altena vd., 2020). Ancak salgın hastalık gibi travmatik olaylardan her çocuk, aynı düzeyde olumsuz etkilenmemekte, bu durum birtakım faktörlere (işlevsel düşünme biçimi, olayların yoğunluk derecesi, şiddeti, önceki yaşam deneyimleri, ebeveyn desteği) bağlı olarak değişmektedir (Kilmer vd., 2013; Phelps ve Sperry, 2020).

Salgın sürecinin karantina altındaki çocuklar üzerindeki etkileri ele alındığında, ailesi ile birlikte karantinada olan çocukların süreci daha kolay atlattığı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte karantina sebebiyle ailesinden ayrılan, ailesinin durumu ciddi olup hastanede kalmak durumunda olan ve kayıp yaşayan çocukların süreci atlattıkları daha çok zorlandıkları ve travma yaşadıkları ortaya çıkmıştır (Wang vd., 2020). Bu nedenle COVID-19 salgın sürecinde çocuklarda travma sonrası stres bozukluğu, kaygı, depresyon, psikolojik rahatsızlıklar, yeme ve uyku bozuklukları görülmektedir (Jiao vd. 2020). Bununla birlikte Wang vd. (2020) göre karantina altında olan çocuklar okul ortamından, arkadaşlarından, öğretmenlerinden kısacası sosyal çevrelerinden ayrıldıkları, günlük alışık olduğu rutinlerinden uzaklaştıkları için evde canları sıkılmakta, eski günlerine özlem duymakta ve bu nedenle yoğun stres yaşamaktadırlar. Çin Ulusal Sağlık Komisyonu (National Health Commission of China) karantinada olan çocukların yaşadıkları travmatik sürecin etkisini en aza indirmek amacıyla beslenme konusunda uzman desteği sağlamış ve 7x24 ulaşılabilir psikolojik destek hatları oluşturmuştur. Bunun yanı sıra bir bilgilendirme kitapçığı hazırlamıştır. Ruh sağlığını korumayı hedefleyen bu çalışmanın alt başlıklarında sağlıklı ebeveyn-çocuk iletişiminin sağlanması, çocukların seviyesine uygun görsel çocuk kitaplarının ve videolarının oluşturulması ve çocukların bilgilendirilmesi, çocukların günlük rutinlerinin oluşturulması gibi çalışmalar mevcuttur (Liu vd., 2020). Ülkemizde de sağlık bakanlığı, sağlık meslek örgütleri, üniversiteler, radyo ve televizyon vb. yazılı ve görsel medya aracılığı ile bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır (Akoğlu ve Karaaslan, 2020). Tüm bu bilgilerden hareketle, çocuklar için COVID-19 sürecinin etkilerinin yanı sıra karantinada olup aile üyelerine temas edememek, evden çıkamamak, yapmaktan hoşlandığı tüm eylem ve aktivitelerden uzaklaşmak süreci daha da zorlu hale getirmekte ve çocuklar olumsuz etkilenmektedir.

COVID-19 sürecinin etkilerine yönelik yapılan araştırmalar sonucunda; çocukların salgın döneminden en fazla etkilenen grupların başında geldiği ve çocuklarda obsesif kompulsif ve fobik rahatsızlıklar sıklıkla olduğu görülmektedir (Tian vd., 2020). Kriz durumu olarak adlandırılan COVID-19 salgını sürecinde, çocukların özellikle bilişsel gelişimleri açısından daha fazla etkilendiklerini söylemek mümkündür (Lieberman vd., 2011). Somut dönemde olan çocuklar, salgının ortaya koyduğu etkileri ve bu hastalıktan korunmak adına yapılacak çözüm önerilerini algılamakta zorluk yaşayabilir ve olumsuz otomatik düşünceler geliştirebilirler. Bununla birlikte, bu hastalığın doğurduğu kayıp, kalıcı hastalıklar, yas vb. olumsuz sonuçlarına yine içinde buldukları benmerkezci düşünce tarzları nedeniyle kendilerinin neden olduklarını düşünerek suçluluk duygusuna kapılabilirler (Santrock, 1997). Çocukların yaşadıkları stresli ve zorlayıcı yaşam olaylarında yaşadıkları duygusal süreçleri tespit etmek için yapılan araştırmalarda, tıpkı yetişkinler gibi çocukların da kriz dönemlerinde sosyal desteğe çok fazla ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Çaykuş ve Çaykuş (2020) koronavirüs hastalığı ile baş etme sürecinde çocukların sosyal destek kaynaklarından mahrum kaldıkları, oyun oynama ve sosyal faaliyetlere katılma gibi ihtiyaçlarını karşılayamadıkları için süreçten olumsuz etkilendiklerini belirtmektedir.

Phelps ve Sperry (2020) salgın sürecinde uzaktan eğitimin kalitesi ve akademik kayıplar üzerine sıklıkla araştırmaların

yapıldığını ancak salgının çocukların davranışsal ve sosyal-duygusal durumu üzerine etkisinin daha az ele alındığını vurgulamışlardır. Mucci vd., (2020) gelişim dönemlerine özgü olarak, karantina sürecinde çocukların yaşadıkları problemlere göre (yeme, uyku bozuklukları, travma sonrası stres bozuklukları) müdahale planlarının geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Phelps ve Sperry (2020) karantina sürecinde ve sonrasında öğrencilerin ruh sağlığının korunması adına koruyucu ve risk faktörler ortaya çıkarılmasının ve salgında çok etkilenen bölgelerle ilgili baş etme stratejileri düzenlenmesine yönelik çalışmaların yapılmasının faydalı olacağını belirtmişlerdir.

COVID-19 salgın sürecinde hastalıkla mücadele edilmesinin yanı sıra eş, dost, akraba ve arkadaşlardan uzak kalan çocuklar ikincil bir travma yaşayarak yeni hayatlarına uyum sağlamaya çalışmaktadır (Worden, 2018). Hem hastalık hem de tamamen değişen hayatlarına adapte olmaya çalışan çocuklara krizle etkin şekilde baş etme becerisi kazandırmak, psikolojik sağlamlığını güçlendirmek adına ruh sağlığı çalışanları olarak etkinlikler organize etmek hayatlarının diğer gelişim dönemlerinde var olan gelişim görevlerini sağlıklı şekilde yerine getirmesini kolaylaştıracağı söylenebilir (Loomis, 2018). Benzer şekilde, Wolmer vd. (2005) kriz sonrasında ruhsal açıdan yardım alan çocukların etkin şekilde problem çözme becerisi kazandığı, uyum ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Aksi takdirde çocuklar, yaşamlarının diğer alanlarında ve yetişkinlik dönemlerinde psikolojik ve sosyal problemler yaşamaları olasıdır (Hecker ve Sori, 2016; Nims, 2011). İlgili alan yazında bu sorunlar; verimli ders çalışma konusunda güçlük yaşama (Loomis, 2018), günlük hayatta kişilerarası etkileşim ve iletişim içinde olma konusunda adım atamama (Scheeringa vd., 2011), öfke ile sağlıklı şekilde baş etme (Pearlman vd., 2010) olarak yer almaktadır.

COVID-19 pandemi sürecinde, çocukların zor duygularla ve olumsuz yaşam deneyimleriyle sağlıklı bir şekilde başa çıkabilmesi için koruyucu ve risk faktörlerin belirlenmesi çocukların psikososyal sağlığı açısından önemlidir. Bir diğer önemli husus; çocukların psikolojik sağlamlığının korunmasına, olumlu davranışlarının artmasına ve uyum problemlerinin önlenmesine katkı sağlayacak müdahale planlarının oluşturulması konusudur. Bir başka önem verilmesi gereken husus ise çocuklara yaşına uygun somut bilgiler verilmesi, çocuğun duygu ve düşüncelerini anlatabilmesi için özel zamanların oluşturulması ve etkin bir şekilde dinlenmesi, çocuğa krizle aktif baş etme ve problem çözme becerilerinin kazandırılması olarak karşımıza çıkmaktadır (Mukhtar, 2020).

İlgili alanyazında, çocukların COVID-19 karantina sonrasında gösterdikleri duygu, düşünce, davranışsal ve bilişsel tepkilerin tespit edilmesi, salgından önceki yaşam stillerine kalıcı hasar bırakmadan geri dönüş yapabilmeleri (Stewart vd., 2015) ve bu amaçlar doğrultusunda psikolojik danışman, ebeveyn, okul idaresi ve öğretmenlerin işbirliği halinde çalışması önemsenmektedir (Melville, 2017). Bununla birlikte, COVID-19 sürecinde yapılan çalışmalar, çocukların psikolojik sağlamlığının güçlü kalmasını sağlaması, etkin başa çıkma ve problem çözme becerilerinin kazandırılması, umudun artırılması ve COVID-19 öncesi işlevsel davranışların yeniden aktive edilmesi (Jongsma vd., 2014; WHO, 2020) açısından kıymetlidir. Bu çalışma, çocukların yaşadıkları krizle etkin mücadele edebilmek amacıyla

koruyucu faktörleri arttırmak ve psikolojik sağlamlık düzeylerini yükseltmek adına yapılacak çalışmalara yön vermesi, çocukların ihtiyaçlarının tespit edilmesi, iyi oluşlarını artırıcı psikoeğitim programlarının düzenlenmesi, zorluklarla başa çıkma konusunda müdahale planlarının oluşturulabilmesi açısından önemlidir. Tüm bu bilgiler ışığında, bu çalışmanın ilgili araştırmacılara ve uygulayıcılara yol gösterici nitelikte olduğu ve karantina altında olan çocukların psikolojik iyi oluşuna katkıda bulunacağı söylenebilir. Bu çalışmada COVID-19 tanısı almış ve karantina altında olan çocukların COVID-19 sürecine yönelik duygu düşünceleri, bu süreçte uzakta kaldığı ve özlem duyduğu yaşam rutinleri araştırmacılar tarafından oluşturulan yapılandırılmış sorular aracılığı ile incelenmiştir.

Bu nitel çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde ortaokula devam eden ve COVID-19 geçiren çocukların duygu ve düşüncelerini incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda “COVID-19 pandemisi sürecinde ortaokula devam eden ve COVID-19 geçiren çocukların duygu ve düşüncelerini nasıldır?” sorusunun cevabı nitel yöntemler ile aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, COVID-19 salgın sürecinde koronavirüs hastalığına yakalanan ortaokul öğrencilerinin duygu ve düşüncelerini incelemek amacıyla oluşturulan nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma deseni, araştırmaya katılan kişilerin çevresinde olup bitenleri, olay ve olguları değerlendirme şeklini kapsamlı şekilde ortaya koyan, hedeflenen çalışma doğrultusunda derin bir bilgi elde etmeyi sağlayan bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2016).

Nitel araştırma yaklaşımları, araştırmaya dahil olan gönüllülerin içinde buldukları sosyal çevreden ayrı tutmadan değerlendirilmesi ve üzerinde çalışılan konuya yönelik sorulara cevap bulunabilmesini sağlar (Locke ve Golden-Biddle, 1997). Bu çalışmada da COVID-19 sürecinde hastalığı atlatan ortaokul çocuklarının duygu ve düşüncelerinin tespiti için “yarı yapılandırılmış görüşme” tekniğinden kullanılmıştır. Ortaya çıkan veriler üzerinde tümevarımsal olarak içerik analizi yapılmış ve bulgular sunulmuştur.

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile seçilen 10 çocuktan oluşmaktadır. Bu örnekleme araştırmaya katılan çocukların araştırmaya alınma kriterleri; COVID-19 tanısı almış olmak, karantina sürecini yeni bitirmiş olmaktır. Araştırmaya katılacak çocuklara COVID-19 tanısı aldıktan sonra okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine başvuran velileri aracılığı ile ulaşılmıştır. Çocuklara ilişkin bilgiler Tablo 1.'de sunulmuştur. Örneklem grubunda yer alan çocukların kimlikleri gizli tutularak öğrencilere kod verilmiştir.

Araştırmaya katılan çocukların 5'i erkek (%50), 5'i kızdır (%50). Bununla birlikte çocukların yaşları 10-11 yaş aralığındadır ve çocukların tamamı 5. sınıf öğrencisidir. Çocukların 6'sı (%60) orta sosyo-ekonomik düzeye sahip olduklarını belirtirken, 4'ü (%40) düşük sos-ekonomik düzeye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte çocukların

7'si COVID-19 pandemisinde herhangi bir yakınına kaybetmemişken, çocukların 3'ü (%30) bir tanıdığını kaybetmişlerdir. Araştırmaya katılan çocukların tamamı COVID-19 virüsünü Şubat 2021'de geçirmişlerdir.

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler

Ç	Cinsiyet	Yaş	Sınıf Düzeyi	Sosyo-ekonomik durum	COVID-19 nedeniyle birini kaybetme durumu
Ç1	Erkek	10	5.Sınıf	Orta	Kayıp yok
Ç2	Erkek	11	5.Sınıf	Orta	Kayıp yok
Ç3	Kız	11	5.Sınıf	Düşük	Uzak akrabasını
Ç4	Kız	10	5.Sınıf	Düşük	Kayıp yok
Ç5	Erkek	10	5.Sınıf	Düşük	Kayıp yok
Ç6	Kız	11	5.Sınıf	Orta	Uzak akrabasını
Ç7	Kız	11	5.Sınıf	Orta	Komşusunu
Ç8	Kız	11	5.Sınıf	Orta	Kayıp yok
Ç9	Erkek	10	5.Sınıf	Düşük	Kayıp yok
Ç10	Erkek	10	5.Sınıf	Orta	Kayıp yok

Veri Toplama Araçları

COVID-19 pandemisi sürecinde ortaokula devam eden ve COVID-19 geçiren çocukların duygu ve düşünceleri yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Çocuklara yöneltilen sorular hazırlanmadan önce COVID-19 salgın sürecine yönelik güncel bilgiler ve ilgili alanyazındaki güncel makaleler incelenerek ihtiyaç doğrultusunda konu başlıkları oluşturulmuştur. Araştırma soruları oluşturulurken, çocukların içinde buldukları gelişim dönemine ait özellikler ve psikolojik sağlamlık, krize müdahale ve travma sonrası olumlu davranış geliştirme kavramlarına ilişkin alan yazın dikkate alınarak sorular hazırlanmıştır. Araştırmanın hedefleri temel alınarak araştırmacılar tarafından görüşmede sorulacak sorular planlanmıştır. Bu süreçte üç alan uzmanının görüş ve bilgilerine başvurulmuş ve geri bildirimleri aracılığı ile değişiklikler yapılmıştır. Uzman desteği ile sekiz soru hazırlanmış olup üç çocukla yapılan pilot görüşmeler sonucu 1 sorunun çocuklar tarafından anlaşılmadığı tespit edilince görüşme formundan çıkarılmıştır. Son olarak 7 soru ile görüşme formu son halini almıştır.

Yıldırım ve Şimşek'in (2008) yarı yapılandırılmış görüşme sorularını hazırlama sürecindeki önerileri doğrultusunda, görüşme soruları oluşturulurken soruların çocuklar tarafından anlaşılır olmasına, çocukları konuşmaya davet edecek açık uçlu sorular olmasına, herhangi bir odağı kapsayan ancak yönlendirici olmayan sorular olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmacının Rolü

Araştırmada yer alan araştırmacılar süreçte katılımcı bir rol izlemişlerdir. Araştırmacının katılımcı rolü, bizzat alanda zaman harcamayı, araştırma kapsamındaki katılımcılar ile görüşmeyi, gerektiğinde katılımcıların deneyimlerini yaşamayı, alanda kazandığı bakış açısını ve deneyimleri toplanan verilerin analizinde kullanmayı gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu doğrultuda bu çalışmada yer alan araştırmacıların COVID-19 geçiren öğrencilerin tespit edilmesinde, COVID-19 geçiren ve psikolojik danışma ve rehberlik servisine çocukları için başvuran veliler ile

görüşmesinde, öğrencilerin iletişim bilgilerine ulaşılmasında, öğrenci ve velilerin araştırma hakkında bilgilendirilmesinde, belirlenen öğrenciler ile görüşme yapılmasında, toplanan verilerin analizinde bizzat katılımcı bir rol aldığı söylenebilir. Bu süreçte araştırmanın kendi varsayımlarının ve ön yargılarının veri toplama ve analiz sürecini etkilememesi için yansız ve nesnel bir rolde bulunmuşlardır.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde çocukların aileleri araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Ailelerinden ve çocuklardan “Çocuk Rıza Formu” aracılığı ile onam alınmıştır. Bununla birlikte İstanbul’da bir devlet üniversitesinde yer alan Etik Kurul’dan araştırmanın etik kurul izni alınmıştır (Yıldız Teknik Üniversitesi, Akademik Etik Kurul, 09.01.2021/E.2101090034).

Verilerin Analizi

Ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler katılımcılar tarafından dinletilmiş olup uygun görmedikleri cümlelere araştırmada yer vermeyecekleri bilgisi verilmiştir. Bu bilgilendirme ile çocuklardan onay alınmış ve veriler ortaya çıkarılmıştır. Verilerin analizine geçmeden ilk önce ses kayıt cihazı dinlenerek deşifre yazılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz yapılmış ve bulgular sunulmuştur. Betimsel analiz, yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde sunulmasıdır. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenmiş olan temalara göre sınıflandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme soruları temaları oluşturmaktadır. Araştırmada betimsel analiz yapılırken, ilk olarak betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulmuştur. Daha önceden belirlenen kavramsal çerçeve ve temalar burada ele alınmaktadır. Analizin ikinci aşamasında belirlenen temalara göre çocuklardan elde edilen verilerin okunması, düzenlenmesi ve işlenmesi gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada yer alan verilerin kodlanması bölümünde Strauss ve Corbin’in (1990) bahsettiği kodlama türlerinden, daha önceden belirlenmiş kavramlara göre kodlama türü kullanılmıştır. Üçüncü aşamada elde edilen bulgular doğrudan alıntılar yaparak tanımlanmış, dördüncü aşamada ise elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Veri analizi gerçekleştirilirken Maxqda 2020 analiz programı kullanılmıştır. MAXQDA Programı, araştırmacıya nitel metinleri sistematik olarak değerlendirmesi ve yorumlaması için yardım eden bir bilgisayar yazılım programıdır (Yakut-Çayır ve Sarıtaş, 2017).

Geçerlik ve Güvenirlik

Lincoln ve Guba (1985) nitel araştırmanın niteliğini artırabilecek stratejileri önerirken geçerlik ve güvenilirlik kavramları yerine nitel araştırmanın doğasına uygun olabileceğini düşündükleri “iç geçerlik” yerine “inandırıcılık”, “dış geçerlik” yerine “aktarılabirlik”, “iç güvenilirlik” yerine “tutarlık” ve “dış güvenilirlik” yerine “teyit edilebilirlik” kavramlarını kullanmışlardır. Nitel araştırmalarda geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla Lincoln ve Guba’nın

(1985) önerdikleri stratejiler dikkate alınarak çalışılmaya özen gösterilmiştir.

Öncelikle araştırma konusu ile ilgili alanyazın taraması yapılarak çalışmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırmanın nitel deseni ve nitel veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme sorularının nasıl oluşturulduğu açıklanmıştır. Veri toplama aşamasında uygun ve yeterli veriye ulaşabilmek için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak, oluşturulan ölçütlere uygun kişilerin çalışmaya katılımı hedeflenmiştir. Araştırma sonucunda doğru bilgiye ulaşmak amacıyla, araştırmaya katılanların kimlik bilgisinin gizli tutulacağı belirtilmiştir ve katılımcıların araştırmaya katılımında gönüllülük esasına uyulmuştur. Araştırmanın veri toplama aşamasında veri kaybı yaşamamak amacıyla veli ve çocukların onayı ile ses kaydı alınmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci ve verilerin analizi de detaylı olarak açıklanmıştır. Verilerin analizinde öncelikle ses kayıtları araştırmacılar tarafından deşifre edilmiştir.

Nitel analizde güvenilirliği sağlamak için temaların ve kodlarının kontrolü, her araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmıştır (Creswell, 2017). Ayrıca, güvenilirliğini sağlamak için görüşmelerden elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından farklı zamanlarda gözden geçirilmiş ve kontrolleri de yapılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki görüş birliği olan Benzerlik: Güvenirlik/Uzlaşma Yüzdesi= $\frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanır. Kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az %80 olması gerekir (Özdemir ve Avcı, 2019). Bu araştırmada, uzlaşma yüzdesi %90 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

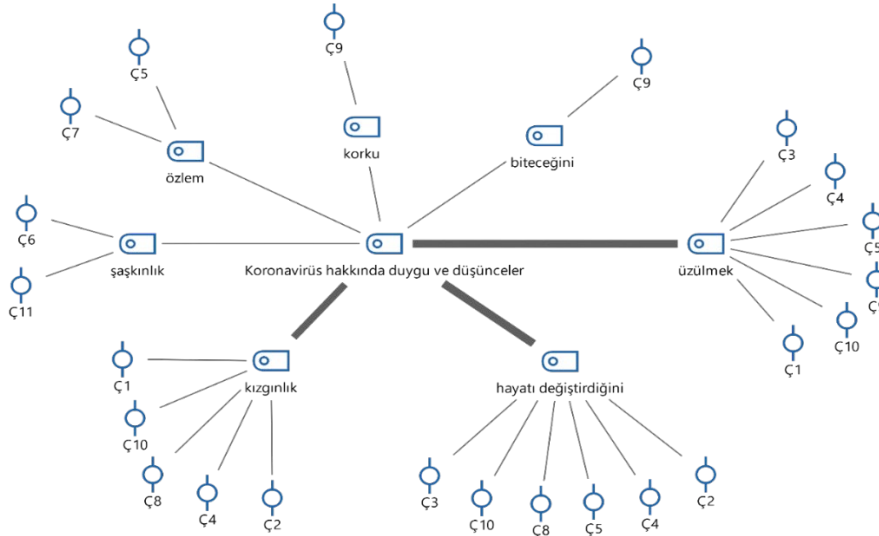
Bu araştırmada COVID-19 pandemisi sürecinde ortaokula devam eden ve COVID-19 geçiren çocukların duygu ve düşüncelerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı ve görüşme soruları göz önünde bulundurularak çocukların görüşleri önceden belirlenen yedi ana tema altında analiz edilmiştir.

Şekil 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan çocukların bir kısmı COVID-19 hakkındaki duygu ve düşüncelerini açıklarken birden fazla ifade kullanmışlardır. Çocuklar COVID-19’a karşı en fazla kızgınlık ve üzüntü duyguları yaşadıklarını ve COVID-19’un hayatlarını değiştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte çocuklar özlem ve şaşkınlık duyguları yaşadıklarını ve COVID-19’un biteceği günleri düşündüklerini ifade etmişlerdir. Çocukların bu ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir;

Ç1: “COVID-19’a karşı kızgınlık hissediyorum. İnsanlar COVID-19 virüsünden dolayı sıkıntı yaşıyorlar. Tüm ülkede hastalık var. Televizyonda gördüklerim ve izlediğim haberler beni üzüyor. Böyle olunca dışarı çıkıp gezen insanlara da hastalığı yaydıkları için çok kızıyorum”.

Ç3: “COVID-19 hayatımızı değiştirdi. Bu durum kötü oldu. Eskiden okula gidiyor ve derslerimizi öğreniyorduk. Şimdi dersler o kadar verimli geçmiyor. EBA’dan yine ders yapıyoruz ama yüz yüze gibi olmuyor. Ayrıca COVID-19’dan dolayı dünyada ölümler oluyor, buna da çok üzüliyorum. Bir de arkadaşlarımı göremiyorum o yüzden de çok üzüliyorum”.

COVID-19 Hakkındaki Duygu ve Düşünceler

Şekil 1. COVID-19 hakkında duygu ve düşünceler temasına ilişkin kod haritası *Not.* Şekil 1’de görüldüğü gibi, tüm şekillerin ortasında yer alan etiket temayı gösterirken diğer etiketler kodları göstermektedir. Bununla birlikte etiketlere ait daireler ise o kodu ifade eden çocukları göstermektedir.

Ç5: “Pandemiden dolayı arkadaşlarımı çok özliyorum. Ayrıca okulu da çok özliyorum. Okuldan çok uzak kaldım. Eskiden okula gittiğimiz günlerde akşam olunca yorulup uyuyordum. Şimdi sürekli evde durduğum için, hareketsiz kaldığım için geç saatlere kadar uyuyamıyorum. Eski günlerimizi çok özliyorum”.

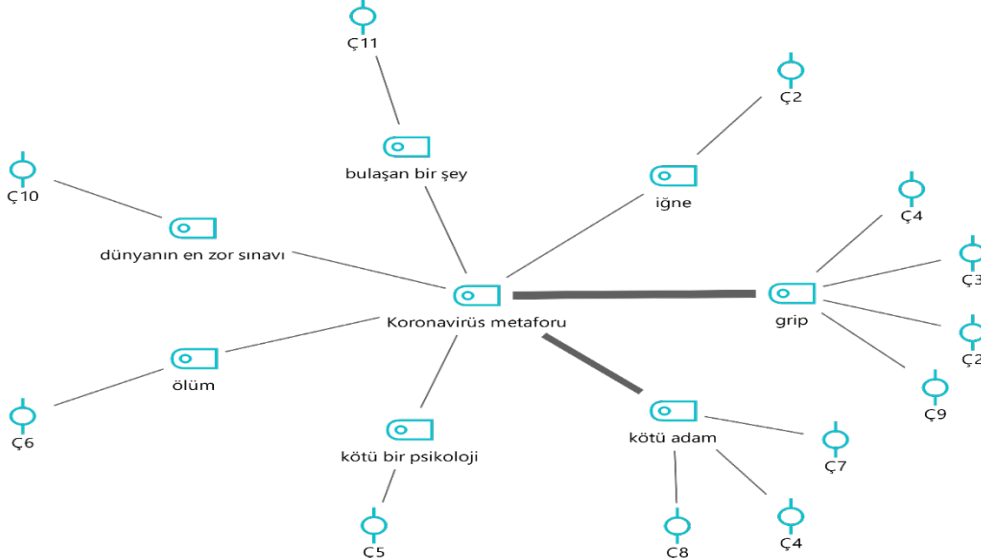
Ç8: “COVID-19 çok kötü bir virüs. Uzaktan eğitimde dersleri anlamıyorum. Yakından eğitim varken dersleri daha iyi anlıyordum. Yüz yüze eğitimde olduğumuz günlerde okuldan eve gelince ödev yapıyordum. Uzaktan eğitimde artık ödevlerimi de yapmıyorum. Bu anlamda virüs çok kötü bir şeyarı çıkaranlar hayatlarını riske atıyorlar. Kaç kere haberlerde söylediler ama kurallara uymuyorlar. Onlara çok kızgınım”.

Şekil 2’de görüldüğü üzere, çocukların çoğu COVID-19’u benzettikleri şeyi açıklarken bir ifade kullanmışlardır. Bununla birlikte Ç2 iki ifade kullanmıştır. Çocuklar COVID-19’u en fazla gribe ve kötü adamlara benzetmişlerdir. Bununla birlikte çocuklar COVID-19’u bulaşan bir şeye, iğneye, kötü bir psikolojiye, ölüme ve dünyanın en zor sınavına benzetmişlerdir. Çocukların bu ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir;

Ç5: “Ben COVID-19’u ancak kötü bir psikolojiye benzetirim. Çünkü bu virüs insanı baskı altına alıyor. Virüse yakalanırsanız bir sürü kural ve yasaklar var. Bu yasaklar baskı yapıyor ve insanın kötü hissetmesine sebep oluyor”.

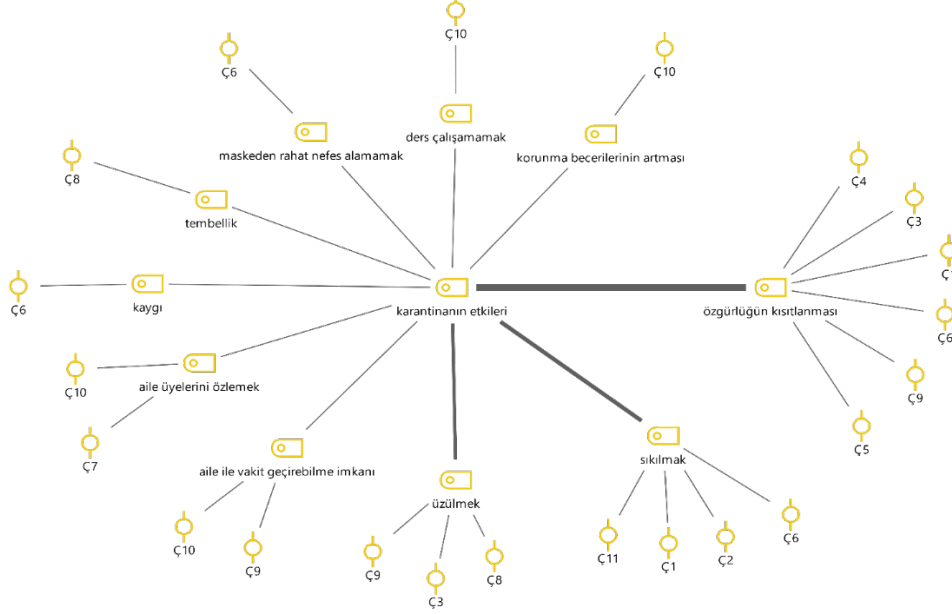
Ç6: “COVID-19 bence ölüme benziyor. Çünkü çok beter bir şey. Ayrıca çok tehlikeli bir hastalık. Hastalığı geçiren kişi zarar görebilir, aynı ölüm gibi”.

COVID-19’a İlişkin Metaforlar

Şekil 2. Çocukların COVID-19 hakkındaki metaforlarına ilişkin kod haritası

Karantina Sürecinin Etkileri

Şekil 4. Çocukların karantina sürecinin etkilerine ilişkin görüşlerine yönelik kod haritası

Şekil 4’te görüldüğü üzere, çocuklar karantina sürecinin etkilerine yönelik sorulara; en fazla özgürlüklerinin kısıtlandığını, bu süreçte sıkıldıklarını ve üzüldüklerini ifade ederek cevaplandırmışlardır. Bununla birlikte çocuklar karantinanın aile ile vakit geçirebilme imkanı, aile üyelerini özleme, kaygı yaşama, tembellik yapma, maskeden dolayı rahat nefes alamama, ders çalışamama ve virüsten korunma becerilerini artırma gibi etkilerden bahsetmişlerdir. Çocukların bu ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir;

Ç1: “Evde durduğum sürede, karantinadayken çok sıkıldım. Bir kere olsun nefes almak istedim. Sürekli evde olmak çok zordu. Sadece camdan bakabildik”.

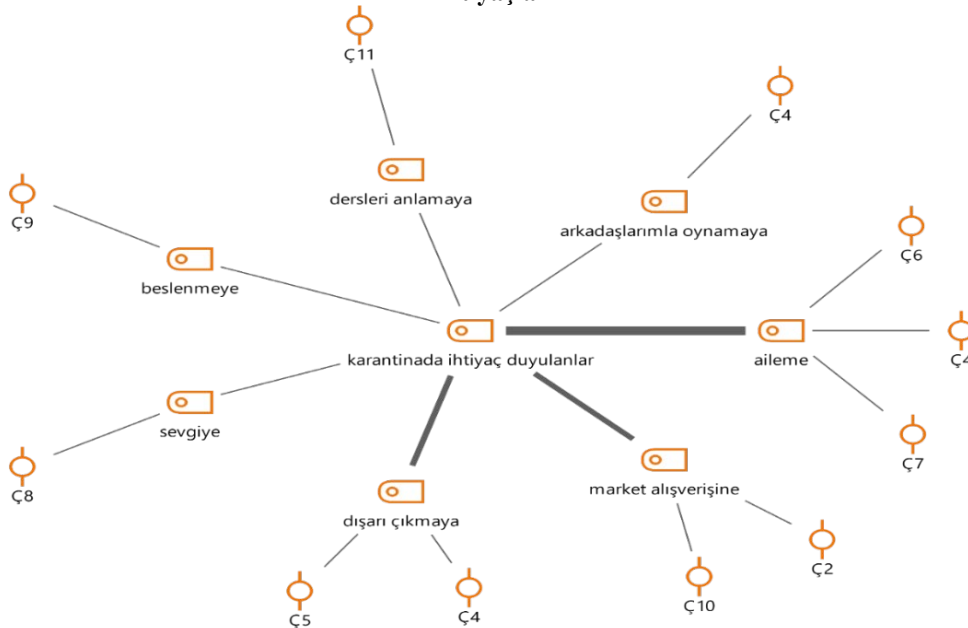
Ç4: “Kontrol edilmek çok üzücü bir şeydi. Keşke dışarı çıkabilseydim. Camdan bile rahatlıkla bakmadım. Sanki

korona olunca camdan da bakılmaz gibi düşündüm. Camın kenarından biraz dışarıya baktım. Sonra yavaş yavaş camdan bakmaya alıştım”.

Ç7: “Karantina bence zindan gibiydi. Nefes darlığı yaşadım. Bazen camı açtım dışarı baktım ama hep maske taktığım için çok kötü bir deneyimdi”.

Ç10: “Karantinanın etkilerini hem olumlu hem de olumsuz olarak değerlendirebilirim. Öncelikle olumlu, virüsten korunma becerilerim arttı. İki maske takıyorum. Ailemle vakit geçiriyorum. Olumsuz olan ise karantinada ders çalışmadım, evde bile maske taktım. Nefes alamadım. Babamla vakit geçirememek çok üzücüydü”.

İhtiyaçlar

Şekil 5. Çocukların karantina sürecinde ihtiyaç duyduğu şeylere ilişkin kod haritası

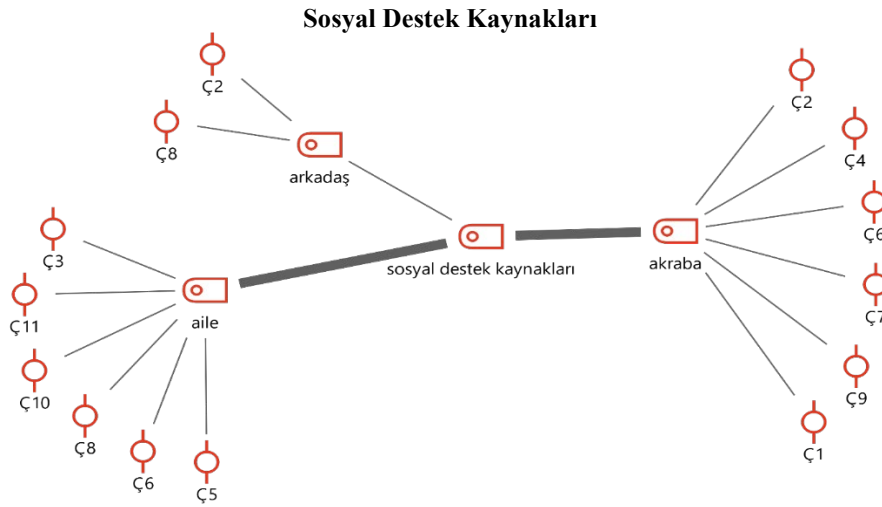
Şekil 5'te görüldüğü üzere, çocuklar karantina sürecinde çeşitli ihtiyaçları olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre, çocuklar karantina sürecinde en fazla ailelerine, market alışverişine ve dışarı çıkmaya ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte çocuklar sevgiye, beslenmeye, derslerini anlamaya ve arkadaşları işe oynamaya da ihtiyaç duymuşlardır. Çocukların bu ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir;

Ç2: "Karantina sürecinde evden çıkaramadığımız için malzeme eksikliğimiz oldu. Dışarı çıkamayınca da alamadık. Hatta kek yapacaktık, un yoktu. Yasak olduğu için alamadık".

Ç6: "Karantina kaldığım zaman en çok anneme sarılmaya ihtiyaç duydum. Ailemi çok özledim. Hepimiz ayrı odalardaydık".

Ç8: "Karantinada sevgiye ihtiyaç duydum. Kardeşlerim de ben de çok ağladık. Karantinada kalınca kardeşimin beni sevdiğini anladım. Babamın sevgisini de karantinada hissettim. Ama annemin sevgisine ihtiyacım vardı. Annemi görememek beni çok üzdü. Aslında bir hafta ağladım. Sonra bir cesaret geldi, ağlamayı bıraktım. Annem ölmeyecek dedim, ölmedi".

Ç11: "Karantinada kendi odama gitmeye ihtiyaç duydum. Çünkü benim odamda ablam karantinadaydı. Ben oraya bazen maskeli gidip lazım olan eşyalarımı almaya çalıştım, ama çok rahat değildi tabii".

Şekil 6. Karantina sürecinde çocukların sosyal destek kaynaklarına ilişkin kod haritası

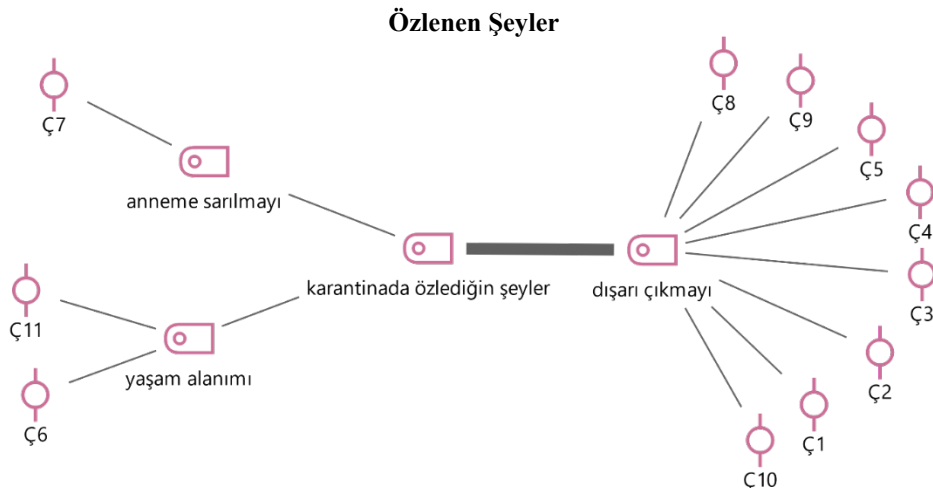
Şekil 6'da görüldüğü üzere, araştırmaya katılan çocuklar, karantina sürecinde sosyal destek kaynaklarını açıklarken çeşitli ifadeler kullanmışlardır. Çocuklar karantina sürecinde en fazla ailesinden ve akrabalarından destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte iki çocuk, karantina sürecinde arkadaşlarından da destek aldıklarını belirtmişlerdir. Çocukların bu ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir;

Ç1: "Karantinada olduğumuzda bize akrabalarımızdan halam ve teyzem destek oldular. Bizi görmeye geldiler. Onlar bahçedeydi, biz de camdan konuştuk. Ayrıca bizim için alışveriş de yaptılar".

Ç3: "Karantinada üzüldüğüm zamanlar bana annem ve babam hep destek oldu. Ayrıca kardeşlerim ve benim iyileşmem için de hep yardımcı oldular".

Ç4: "Karantinada olduğumuzda tanıdığımız kişiler bizi hep aradılar. Özellikle akrabalarımız bize yardım ettiler. Onların sayesinde kendimizi iyi hissettik. Halamlar filan hep isteklerimizi karşıladılar".

Ç9: "Karantinada bize yakın akrabalarımız destek oldular. Hem yemek getirdiler hem de market alışverişini yaptılar. Bu bize çok iyi geldi".

Şekil 7. Çocukların karantina sürecinde özledikleri şeylere ilişkin kod haritası

Şekil 7’de görüldüğü üzere, bu araştırma kapsamında; çocukların karantina sürecinde özledikleri durumları tespit etmeye yönelik sorulara çocuklar, birden fazla açıklama yaparak cevaplamışlardır. Çocuklar karantina sürecinde en fazla dışarı çıkmayı özlemişlerdir. Bununla birlikte iki çocuk karantina sürecinde evdeki eski yaşam alanlarını, bir çocuk ise annesine sarılmayı özlediğini ifade etmiştir. Çocukların bu ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir;

Ç1: “*Karantınada dışarı sadece bir adım atmak istedim. Biraz gezip gelmek istedim. Canım çok sıkıldı. Bir de sokaktaki değişiklikleri görmek istedim*”.

Ç7: “*Karantina sürecinde en çok anneme sarılmayı özledim. Onun değerini anladım*”.

Ç8: “*Karantina sürecinde babam ve kardeşim ile dışarı çıkmak istedim. Çünkü dışarı çıkmayı çok özledim. Çıkamayınca sinirlendim. Hatta sinirlendikçe ağladım ve yastıkları ısırardım*”.

Ç11: “*Karantina sürecinde kendi odama gitmeyi ve orada yaşamayı çok özledim. Evde herkes bir odada olduğu için eskisi gibi rahat rahat evde gezemedik. Benim odamda ablam karantinadaydı. Ben oraya bazen maskeli gidip ihtiyacım olan eşyalarımı aldım*”.

Tartışma

Bu araştırmada, COVID-19 tanısı almış ve karantina süreci geçirmiş çocukların duygu ve düşünceleri tespit edilmiştir. Buna göre, çocuklar genel olarak yaşamındaki günlük rutinlerinin bir anda değiştiğini, gün içinde dersten kalan zaman dilimlerinde daha fazla ekrana maruz kaldıklarını, evde yalnız olmaktan sıkıldıklarını ve bu nedenle üzgün ve kızgın olduklarını ifade etmiştir. Bu araştırmaya katılan çocuklar, çoğunlukla karantina altında iken geçirdikleri zaman dilimine yönelik olumsuz duygu ve düşüncelere sahip olduklarını belirtmişlerdir. Örneğin, özgürce hareket edebilme imkanı bulduklarını ve korku yaşamadan doyusuya ailelerine sarılabildiği geçmiş günlerine yönelik özlem duyduklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte çocuklar, ev dışında sosyal alanlarında vakit geçirmeye çok ihtiyaç duyduklarını, gün içinde yoğun kaygı yaşadıkları, ders çalışmaya yönelik motivasyonlarının düştüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan çocukların bir kısmı ise karantina sürecinde aileleriyle evde oldukları için birbirlerini görme fırsatı yakaladıkları, uzun zamandır yapamadıkları aktiviteleri ailece yapma şansı elde ettikleri ortaya çıkmıştır.

Araştırmada ortaya çıkan ilk sonuç; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların en fazla kızgınlık ve üzüntü duyguları yaşadıklarını ve koronavirüsün hayatlarını değiştirdiklerini ifade etmesidir. Bununla birlikte çocuklar özlem ve şaşkınlık duyguları yaşadıklarını ve koronavirüsün biteceği günleri düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu araştırmanın sonucuna benzer çalışmalara alan yazında rastlanmıştır. Tarkoçin vd. (2020) okulöncesi dönemdeki çocukların anneleriyle yaptıkları görüşmede, aile rutin ve düzenlerinin bozulmasından kaynaklı olarak çocukların öfke, kaygı ve korku yaşadıklarını ortaya çıkarmıştır. Jiao vd. (2020) tarafından gerçekleştirilen “COVID-19 salgını sürecinde çocuklarda duygusal ve davranışsal bozukluklar” adlı çalışmada, çocuklarda çabuk öfkelenme ve korku duygularının hâkim olduğu belirtilmiştir. Başaran ve Aksoy (2020) çalışmada COVID-19 salgını sürecinde aile ilişkilerini araştırdığı çalışmada çocukların agresif bir

tutum içinde olduğunu, sıklıkla sinirlendiklerini ve yıkıcı davranışlar geliştirdiklerini bulgulamıştır. Cluver (2020) COVID-19 salgını sürecinde, ebeveyn çocuk arasındaki ilişkilerin zayıfladığını, çatışmaların sıklıkla yaşandığını buna bağlı olarak da çocukların gergin ve üzgün hissettiklerini ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Xie vd. (2020) Çin’in Wuhan şehrinde 2330 ilkökul öğrencisi ile yaptığı çalışmada, olumsuz duygu durumlarını fazlasıyla yaşadıklarını bu durumun sebebinin, çocukların sosyal ortamdan uzaklaşmaları, sevdikleri ile yüz yüze iletişim kuramaması olabileceğini belirtmektedir. Tüm bu çalışmalar değerlendirildiğinde, çocukların bu süreçte olumsuz duyguları yoğun şekilde yaşadıkları görülmektedir. Başaran ve Aksoy (2020) olumsuz duygu durumlarının birçok sebebinin olabileceğini ancak çocukların salgını sürecinde evden çıkamamaları, hareket etme özgürlüğünün kısıtlanması, anne babaların yorgun ve çaresiz durumları, uzaktan eğitim ile birlikte çocukların öğrenme sürecini evden yürütmek zorunda kalmalarının neden olabileceğini belirtmektedir. Sarı ve Nayır (2020) sebep olarak, çocukların öğretmenlerinden okul ortamından arkadaşlarından ayrı kalması, okul gibi çok önemli olan sosyal ortamın bir anda ortadan kaybolması, yaşam standartlarının düşmesi olabileceğini çalışmasında belirtmiştir.

Bu araştırmada elde edilen bir başka sonuç; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların koronavirüsü en fazla gribe ve kötü adamlara benzetmesidir. Bununla birlikte çocuklar koronavirüsü bulaşan bir şeye, iğneye, kötü bir psikolojiye, ölüme ve dünyanın en zor sınavına benzetmişlerdir. Çocukların verdiği cevapların tamamı incelendiğinde, virüse yönelik zihinlerinde oluşturdukları algının olumsuz olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Görgülü-Arı ve Aslan (2020) ‘in yaptığı metafor çalışmasında, öğrenciler COVID-19 salgını en çok grip, bit, ajan, depresyon, karadelik, bakteri metaforlarına; en az yalan, radyasyon, gıcık, kanser, toz parçacığı, hile metaforlarına benzetmişlerdir. Aykutan ve Karakurt (2020) çalışmada “gizemli”, “şeytani”, “görünmeyen düşman”, “sinsi tehlike”, “demokratik virüs”, “görünmeyen düşman”, “biyolojik savaş” gibi bir dizi metaforla tanımlanan bir hastalık olarak görüldüğünü belirtmektedir. Saatcı ve Aksu (2020) lisans düzeyinde turizm eğitimi alan yabancı uyruklu öğrencilerin koronavirüs algılarını tespit etmek için yaptığı metafor çalışmasında, “şimşek, afet, yabani ateş, depresyon, panik ve korku salan bir virüs, hastalıklı bit, nezle, bilinmeyen bir problem, okul, tehlikeli bir düşman, savaş, oyundaki dünyanın kötü kralı” olarak nitelendirmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde birebir olmasa da benzer sonuçlar elde edildiği ortaya çıkmıştır. Bu durum, her bireyin yaşantı materyallerinin ve olayları algılama şekillerinin farklı olmasından kaynaklanabilir.

Araştırmada ortaya çıkan bir başka bulgu; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların karantinada kaldıkları sürede en fazla dersleri ile teknolojik aletler ile, oyun oynayarak ve odada tek başına sıkılarak vakit geçirdiklerini ifade etmeleridir. Bununla birlikte çocuklar karantinada tüzülerek, dinlenerek, aileleri ile etkinlik yaparak ve bahçede vakit geçirerek de vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde alanyazında benzer sonuçlara rastlanmıştır. Kurt-Demirbaş ve Sevgili-Koçak (2020) çocukların teknolojik aletlerle zaman geçirme

sürelerinin arttığını bulgulamıştır. Tarkoçin vd. (2020) yaptığı çalışmada teknolojik aletlerin yoğun kullanımının yanı sıra çocukların aileleriyle oyun oynayarak-etkinlik yaparak vakit geçirdiklerini ortaya koymuştur. Başaran ve Aksoy (2020) çalışmaya katılan ailelerin evde birlikte kitap okuyarak, oyun oynayarak, yemek pişirerek, film izleyerek, resim çizerek vakit geçirdiklerini bulgulamıştır. Başka bir çalışmada, öğrencilerin evde vakitlerinin sıkılarak ve üzüldükleri tespit edilmiştir (OECD, 2020; Yurtbakan ve Akyıldız,2020). Yıldız ve Bektaş (2021) COVID-19 Salgın sürecinde çocukların boş zamanlarında yaptığı eylemleri incelediği çalışmasında, aile ile birlikte vakit geçirme, eğitsel aktivite yapma, teknoloji kullanma şeklinde bulgulamıştır. Mart ve Kesicioğlu (2020) COVID-19 salgın döneminde çocukların aileleriyle akıl-zeka oyunları, kutu oyunları, sanal oyunlar, çiftlik kurma oyunları oynayarak ve açık havada dolaşarak vakit geçirdiğini tespit etmiştir. Çelik ve Kardeş-İşler (2020) göç mağduru Suriyeli öğrencilerin COVID-19 salgın sürecinde EBA etkinlikleri yaparak, ders çalışarak, kitap okuyarak ve resim yaparak geçirdiklerini ortaya koymuştur.

Araştırmanın bulgularından elde edilen bir başka sonuç da; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların karantina sürecinin etkilerini en fazla olumsuz ifadeler kullanarak açıklamasıdır. Bu olumsuz ifadeler sıklık sırasına göre; özgürlüğün kısıtlanması, sıkılmak, üzülmek, aile üyelerini özlemek, kaygı yaşamak, tembellik yapmak, maskeden rahat nefes alamamak ve ders çalışmamaktır. Bununla birlikte araştırmaya katılan çocuklardan ikisi karantina sürecinin etkilerini olumlu ifadeler ile açıklamış; karantina sürecinde aileleri ile vakit geçirebilme imkanı bulduklarını ve koronavirüsten korunma becerilerinin arttığını ifade etmeleri belirtmişlerdir. İlgili alanyazında birebir olmasa da benzer çalışmalara rastlanmıştır. Bu sonucun öncelikle olumsuz etkileri değerlendirilmiştir. Çelik ve Kardeş-İşler (2020) yaptığı çalışmada, çocukların okula, arkadaşlarına ve öğretmenlerine karşı özlem duyduğunu; özgürce oyun oynamak istediklerini bulgulamıştır. Başka bir çalışmada, öğrencilerin evde sıkıldıkları ve üzgün oldukları belirtilmiştir (OECD, 2020; Yurtbakan ve Akyıldız,2020). Jiao vd. (2020) ve Brooks vd. (2020) Koronavirüs nedeniyle çocukların kendileri ve sevdikleri için kaygı ve korku hissettiklerini çalışmasında ortaya koymuştur. Ekiz vd. (2020) de benzer şekilde üzgün, panik halde, kızgın, umutsuz ve çaresiz hissettiklerini, günlük aktivitelerden zevk alamama ve dünyayı anlamsız ve boş görme gibi etkilerinin yaşandığını bulgulamıştır. Witt vd. (2020) de sosyal yaşantının kısıtlanmasından kaynaklı olarak özlem duygusunun fazlasıyla yaşandığını belirtmektedir. Yurtkulu ve Akçay (2021) tarafından yapılan araştırmada, araştırmaya katılan kişiler özgürlüğünün kısıtlanmasından rahatsızlık duyduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan bazı çocuklar COVID-19 salgın sürecini olumlu özellikleri ile tanımlamış ve literatür incelendiğinde bu bulguyu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Başaran ve Aksoy (2020), Tarkoçin vd. (2020), Szabo vb., (2020) ve Kundi ve Bhowmik'in (2020) yaptığı araştırmalarda, salgın süreci ile birlikte aile içi etkileşimin arttığını bu durumun aileler üzerinde olumlu bir etki bıraktığını ifade etmektedir. Kurt-Demirbaş ve Sevgili-Koçak (2020) araştırmasında, salgın sürecinin olumlu sonucu olarak; aile üyelerinin birlikte nitelikli vakit geçirmesi, uzun

zamandır ötelenen ev içi aktivite ve etkinliklerin (film-belgesel izleme, kitap okuma), uzaktan eğitimler alma, kendi içine dönüp düşünmeye muhakeme etmeye zaman bulma mutfakta yeni tarifler deneme gibi bir takım eylem ve aktiviteleri tespit etmiştir.

Araştırmada ortaya çıkan bir başka sonuca göre; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların karantina sürecinde ihtiyaç duyduğu şeylere ilişkin duygu ve düşüncelerini açıklarken birden fazla ifade kullandığı görülmektedir. Çocuklar karantina sürecinde en fazla ailelerine, market alışverişine ve dışarı çıkmaya ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte çocuklar sevgiye, beslenmeye, derslerini anlamaya ve arkadaşları ile oynamaya da ihtiyaç duymuşlardır. Uçkaç (2020) sağlık meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin dışarı çıkmaya ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir. Çelik ve Kardeş-İşler (2020) çalışmaya katılan öğrencilerin derslerini öğretmenlerinden canlı bir şekilde dinleyip öğrenmeye, arkadaşları ile vakit geçirip onlarla oynamaya ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Başaran ve Aksoy (2020) ailelerle yaptığı araştırmada, çocukların ihtiyaçları olan besinleri temin etmekte zorlandığı için yeterli ve dengeli beslenme sağlanmadığını ortaya koymuştur. Liu vd. (2020) da çalışmasında karantinadaki çocukların ailelerine ihtiyaç duyduğunu tespit etmiştir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguda; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların sosyal destek kaynaklarını açıklarken birden fazla ifade kullandıkları ortaya çıkmıştır. Çocuklar karantina sürecinde en fazla ailesinden ve akrabalarından destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte iki çocuk, karantina sürecinde arkadaşlarından da destek aldıklarını belirtmişlerdir. İlgili alanyazın incelendiğinde, bu araştırmanın bulguları ile paralellik gösteren çalışmaların mevcut olduğu görülmektedir. M. Erol ve A. Erol (2020) yaptığı araştırmada aile, öğretmen ve arkadaş desteğinin önemini ortaya koymuş. Bu desteği gönülden hisseden çocukların okula karşı olumlu tutum geliştirdiğini, ders başarısının arttığını, çocukların daha mutlu hissettiklerini bulgulamıştır. Yıldız ve Bektaş (2020) benzer şekilde aile desteği gören çocukların bu sürecin olumsuz etkileri ile daha kolay başa çıkabildiklerini tespit etmiştir.

Araştırmada ortaya çıkan bir başka sonuçta; COVID-19 salgını sürecinde karantinada olan çocukların en fazla dışarı çıkmayı özledikleri görülmektedir. Bununla birlikte iki çocuk karantina sürecinde evdeki eski yaşam alanlarını, bir çocuk ise annesine sarılmayı özlediğini ifade etmiştir. Literatür incelendiğinde, yapılan çalışmalar bu çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Çelik ve Kardeş-İşler (2020) öğrencilerin derslerini, okulunu, öğretmenlerini, arkadaşları ile olan sosyal ortamını ve onlarla oynamayı çok özlediklerini ortaya koymuştur. Witt vd. (2020) sosyal yaşantılarına dair özlem duyduklarını bulgulamıştır. Uçkaç (2020) sağlık meslek lisesi öğrencileri ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin sosyal hayatlarını ve dışarıda vakit geçirmeyi özlediklerini ifade etmektedirler.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen tüm sonuçlar değerlendirildiğinde, bu araştırmaya katılan çoğu çocuğun korku, kaygı, umutsuzluk ve öfke gibi olumsuz duygular hissettiği görülmüştür. Gelişim özelliklerine göre ön ergenlik döneminde olan bu çocuklar,

hormonal değişiklikler nedeniyle duygusal dalgalanmalar yaşayabilir ve karamsar ruh haline sıklıkla bürünebilirler. Aile ilişkilerine önem vermekle birlikte sosyal çevresinin de önem kazandığı bu dönemde çocuklar, arkadaşlarıyla vakit geçirmeye daha çok ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla COVID-19 sürecinden derin yaralar alan çocuklar üzerinde çalışılması oldukça gerekli ve önemli bir konu olduğu düşünülmektedir (La Forge, 1999). Bu kapsamda bu öğrencilere beceri kazanmaları amacıyla çevrimiçi araçlarla stres ve kaygı ile başa çıkabilme, psikolojik sağlık, duyguları kontrol etme ve ifade edebilme konularında psikoeğitim müdahale programlarının uygulanmasının yararlı olabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte okul psikolojik danışmanları ihtiyaç duyulan konularda bireysel öğrenci ve veli görüşmeleri yapabilir ve yaşam becerilerini artırıcı grup ve sınıf rehberlik etkinliklerini uygulayabilir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre ileride yapılacak çalışmalardan biri de araştırmaya katılan bu çocukların ebeveynleri ile gerçekleştirilebilir. Ebeveyn ve çocukların nitelikli vakit geçirebilmesi ve çocukların yaşadığı olumsuz duygularla etkin başa çıkabilmeleri adına ebeveyn desteğinin önemi vurgulanabilir. Ebeveynlere bilgilendirme çalışması yapılabilir. Ebeveynlerin açık havada çocukları ile yürüyüş yapmaları, piknik vb. etkinlikler düzenlemeleri önerilebilir.

Bu araştırma, İstanbul ilinde yaşayan 10 çocuk ile sınırlıdır. Bundan sonraki çalışmalarda başka illerde yaşayan çocuklar ile ve farklı yaş gruplarıyla araştırma yapılması önerilebilir. Elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir. Bu araştırmanın bir başka sınırlı yanı, çocuklara yönelik yapılandırılmış soruların kullanılması ve sorulara göre temaların belirlenmesidir. Bundan sonraki çalışmalar için, çocukların bu süreci nasıl algıladıklarını onların gözüyle görebilmek açısından fenomenolojik desen önerilebilir. Bununla birlikte COVID-19 karantina sürecinin geniş çaplı değerlendirmesini yapabilmek adına anne ve babaların da araştırmaya dahil edilmesi önerilebilir.

Yazar Katkı Oranı

Çalışmada yer alan ilk yazar Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ, çalışmanın konusunun, amacının, veri toplama araçlarının belirlenmesi konusunda ve araştırma literatürünün hazırlanması konusunda katkı sağlamıştır. Çalışmada yer alan ikinci yazar Dr. Hacer YILDIRIM-KURTULUŞ verilerin toplanması ve verilerin analizi konusunda çalışmaya katkı sağlamıştır. Çalışmada yer alan üçüncü yazar Dr. Gülgün UZUN verilerin toplanması ve araştırmanın raporlaştırılması konusunda çalışmaya katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi Akademik Etik Kurul'undan alınan 09.01.2021 tarih ve E.2101090034 numaralı etik kurul izniyle yürütülmüştür.

Kaynaklar

Akoğlu, G. ve Karaaslan, B. T. (2020). COVID-19 ve izolasyon sürecinin çocuklar üzerindeki olası psikososyal etkileri. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri*

Fakültesi Dergisi, 5(2), 99-103.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/ikcusbfd/issue/55773/73666>

- Altena, E., Baglioni, C., Espie, C. A., Ellis, J., Gavriloff, D., Holzinger, B. ve Riemann, D. (2020). Dealing with sleep problems during home confinement due to the COVID-19 outbreak: practical recommendations from a task force of the European CBT-I Academy. *Journal of Sleep Research*, 29(4), 1-13. <https://dx.doi.org/10.1111/jsr.13052>
- Aykutalp, A. ve Karakurt, M. (2020). Illness as a metaphor: An evaluation on Covid-19. <https://philpapers.org/rec/AYKIAA>
- Başaran, M. ve Aksoy, A. B. (2020). Anne-babaların koronavirus (COVID-19) salgını sürecinde aile yaşantılarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71),667-681.
<https://doi.org/10.17719/jsr.10589>
- Brooks, S. K., Webster, R. K., Smith, L. E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N. ve Rubin, G. J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: Rapid review of the evidence. *The Lancet*, 395, 912-920.
[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30460-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30460-8)
- Cluver, L. (2020). Parenting in a time of COVID-19. *Lancet*, 395, 64-64. [https://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30736-4](https://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30736-4)
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Siyasal kitabevi.
- Çaykuş, E. T. ve Çaykuş, T. M. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde çocukların psikolojik dayanıklılığını güçlendirme yolları: ailelere, öğretmenlere ve ruh sağlığı uzmanlarına öneriler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 95-113.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/54658/738573>
- Çelik, S. ve Kardaş-İşler, N. (2020). Göç mağduru Suriyeli öğrencilerin Covid-19 salgını sürecindeki öğrenme deneyimleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 783-800.
<https://dx.doi.org/10.37669/milliegitim.783048>
- Ekiz, T., İlman, E. ve Dönmez, E. (2020). Bireylerin sağlık anksiyetesi düzeyleri ile COVID-19 salgını kontrol algısının karşılaştırılması. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 6(1), 139-154.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/usaysad/issue/54067/729076>
- Erol, M. ve Erol, A. (2020). Koronavirüs pandemisi sürecinde ebeveynleri gözünden ilkokul öğrencileri. *Millî Eğitim*, 49(1), 529-551.
<https://dx.doi.org/10.37669/milliegitim.766194>
- Görgülü-Arı, A. ve Arslan, K. (2020). Ortaokul öğrencilerinin Covid-19'a yönelik metaforik algıları. *Electronic Turkish Studies*, 15(6), 503-524.
<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44425>
- Hecker, L. L. ve Sori, C. F. (2016). The parent's guide to good divorce behaviour. In Sori, C. F., & Hecker, L. L., & Bachenberg, M. E. (Ed), *The therapist's notebook for children and adolescents: Homework, handouts, and activities for use in psychotherapy* (pp. 193-214). Routledge
- Jiao, W. Y., Wang, L. N., Liu, J., Fang, S. F., Jiao, F. Y., Pettoello-Mantovani, M. ve Somekh, E. (2020). Behavioral and Emotional Disorders in Children during the COVID-

- 19 Epidemic. *The Journal of Pediatrics*, 221, 264-266. <https://dx.doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.03.013>
- Jongsma Jr, A. E., Peterson, L. M., McInnis, W. P. ve Bruce, T. J. (2014). *The Child Psychotherapy Treatment Planner: Includes DSM-5 Updates (Vol. 294)*. John Wiley & Sons
- Kilmer, R. P., Gil-Rivas, V. ve Hardy, S. J. (2013). Students responding to natural disasters and terrorism. In E. Rossen & R. Hull (Eds.), *Supporting and educating traumatized children: A guide for educators and professionals*. Oxford University Press.
- Kundi, B. ve Bhowmik, D. (2020). Societal impact of novel corona virus (COVID-19 pandemic) in India. <https://dx.doi.org/10.31235/osf.io/vm5rz>
- Kurt-Demirtaş, N. ve Sevgi-Koçak S. (2020). 2-6 yaş arasında çocuğu olan ebeveynlerin bakış açısıyla Covid-19 salgın sürecinin değerlendirilmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(6), 328-349. <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/55211/750920>
- La Forge, Ann E. (1999). *What really happens in school: A guide to your child's emotional, social and intellectual development, grades K-5*. Hyperion.
- Lieberman, A. F., Chu, A., Van Horn, P. ve Harris, W. W. (2011). Trauma in early childhood: Empirical evidence and clinical implications. *Development and Psychopathology*, 23, 397-410. <https://dx.doi.org/10.1017/S0954579411000137>
- Liu, J. J., Bao, Y., Huang, X., Shi, J. ve Lu, L. (2020). Mental health considerations for children quarantined because of COVID-19. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 4(5), 347-349. [https://dx.doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30096-1](https://dx.doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30096-1)
- Locke, K. ve Golden-Biddle, K. (1997). Constructing opportunities for contribution: Structuring intertextual coherence and "problematizing" in organizational studies. *Academy of Management Journal*, 40(5), 1023-1062. <https://dx.doi.org/10.5465/256926>
- Loomis, A. M. (2018). The role of preschool as a point of intervention and prevention for trauma-exposed children: recommendations for practice, policy, and research. *Topics in Early Childhood Special Education*, 38(3), 134-145. <https://dx.doi.org/10.1177/0271121418789254>
- Mart, M. ve Kesicioğlu, O. S. (2020). COVID-19 pandemi sürecinde ailelerin evde oyun oynamaya ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4). <https://dx.doi.org/10.7827/44381>
- MEB (2020). *Milli Eğitim Bakanlığı Raporu*, Mart 2020.
- Melville, A. (2017). Trauma-exposed infants and toddlers: A review of impacts and evidencebased interventions. *Advances in Social Work*, 18(1), 53-65. <https://dx.doi.org/10.18060/21287>
- Mucci, F., Mucci, N. ve Diolaiuti, F. (2020). Lockdown and isolation: psychological aspects of COVID-19 pandemic in the general population. *Clinical Neuropsychiatry*, 17(2), 63-64. <https://dx.doi.org/10.36131/CN20200205>
- Mukhtar S., (2020). Mental health and psychosocial aspects of coronavirus outbreak in Pakistan: Psychological Intervention for public mental health crisis. *Asian Journal of Psychiatry*, 51, 1-2. <https://dx.doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102069>
- Nims, D. R. (2011). Solution-focused play therapy: Helping children and families find solutions. In Schaefer, C. E. (Ed.) *Foundations of play therapy* (pp.313-328). John Wiley & Sons Inc.
- Özdemir, H. ve Avcı, M. S. (2019). Müşteri affeder mi? (Zincir süpermarketlerde hizmet hataları ve telafileri üzerine nitel bir araştırma). *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(1), 549-564. <https://dx.doi.org/10.15659/3.sektorsosyalekonomi.19.03.1097>
- Pearlman, M. Y., Schwalbe, K. D. A. ve Cloitre, M. (2010). Grief in childhood: Fundamentals of treatment in clinical practice. American Psychological Association. <https://dx.doi.org/10.5860/choice.48-2377>
- Phelps, C. ve Sperry, L. L. (2020). Children and the COVID-19 pandemic. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 12(1), 73-75. <https://dx.doi.org/10.1037/tra0000861>
- Saatçı, G. ve Aksu M. (2020). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan yabancı uyruklu öğrencilerin koronavirüs algılarını metafor yolu ile tespit etmeye yönelik bir araştırma. *Journal of Awareness*, 5(4), 617-630. <https://dx.doi.org/10.26809/joa.5.042>
- Santrock, J.W. (1997). *Life span development*. Brown Benchmark Publishers
- Sarı, T. ve Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 959-975. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44335>
- Scheeringa, M. S., Zeanah, C. H. ve Cohen, J. A. (2011). PTSD in children and adolescents: Toward an empirically based algorithm. *Depression and Anxiety*, 28(9), 770-782. <https://dx.doi.org/10.1002/da.20736>
- Stewart, L. A., Ectherling, G.L. ve Mochi, C. (2015). Play-based disaster and crisis intervention: roles of play therapists. In *Promoting Recovery*. Clark, K. M. (Ed.), *Play therapy: A comprehensive guide to theory and practice* (s.370-384). Guilford Publications.
- Szabo, T. G., Richling, S., Embry, D. D., Biglan, A. ve Wilson, K. G. (2020). From helpless to hero: Promoting values-based behavior and positive family interaction in the midst of COVID-19. *Behavior Analysis in Practice*, 13(3), 568-576. <https://dx.doi.org/10.1007/s40617-020-00431-0>
- Tarkoçin, S., Alagöz, N. ve Boğa, E. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının pandemi sürecinde (COVID-19) davranış değişiklikleri ve farkındalık düzeylerinin anne görüşlerine başvurularak incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(6), 1017-1036. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44338>
- Tian, F., Li, H., Tian, S., Yang, J., Shao, J. ve Tian, C., (2020). Psychological Symptoms of Ordinary Chinese Citizens Based on SCL-90 During the Level I Emergency Response to COVID-19. *Psychiatry Research*, 288, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112992>
- Uçkaç, K. (2021). Sağlık meslek lisesi öğrencilerinde Covid-19 pandemi sürecine bağlı uzaktan eğitimin öğrenci duyu ve davranışları üzerindeki etkileri. *Sağlık Bilimlerinde Eğitim Dergisi*, 3(1), 34-44. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jedihes/issue/59497/804738>
- Xie, X., Xue, Q., Zhou, Y., Zhu, K., Liu, Q., Zhang, J. ve Song, R. (2020). Mental health status among children in home confinement during the coronavirus disease 2019 outbreak

- in Hubei Province, China. *JAMA pediatrics*, 174(9), 898-900. <https://dx.doi.org/10.1001/jamapediatrics.2020.1619>
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J. ve Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the Covid-19 outbreak. *The Lancet*, 395(10228), 945-947. [https://dx.doi.org/10.1016/S01406736\(20\)30547-X](https://dx.doi.org/10.1016/S01406736(20)30547-X)
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S. ve Ho, R. C. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5), 1-25. <https://dx.doi.org/10.3390/ijerph17051729>
- World Health Organization. (2020), Coronavirus disease (Covid-19) advice for the public, <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/need>
- Witt, A., Ordóñez, A., Martin, A., Vitiello, B. ve Fegert, J. M. (2020). Child and adolescent mental health service provision and research during the Covid-19 pandemic: Challenges, opportunities, and a call for submissions. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health* 14(19).1-4. <https://doi.org/10.1186/s13034-020-00324-8>
- Wolmer, L., Laor, N., Dedeoglu, C., Siev, J. ve Yazgan, Y. (2005). Teacher-mediated intervention after disaster: a controlled three-year follow-up of children's functioning. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46(11), 1161-1168. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2005.00416.x>
- Worden, J. W. (2018). Grief counseling and grief therapy: A handbook for the mental health practitioner. Springer Publishing Company. <https://dx.doi.org/10.1891/9780826134752>
- Yakut-Çayır, M. ve Sarıtaş, M. T. (2017). Bilgisayar destekli nitel veri analizi: Tanımlayıcı bir içerik analizi (2011-2016). *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 11 (2). <https://dx.doi.org/10.17522/balikesirnef.373444>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. ve Bektaş, F. (2021). Covid-19 salgınının çocukların boş zaman etkinliklerinde yarattığı değişimin ebeveyn görüşleriyle değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 99-122. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/59393/835694>
- Yurtbakan, E. ve Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(6), 945-977. <http://doi.org/10.7827/TurkishStudies.43780>
- Yurtkulu, F. ve Akçay, M. (2020). *Hayatta kalmanın yeni adı: Sosyal Mesafe*. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Zhou, S., Zhang, L. ve Wang, L. (2020). Prevalence and socio-demographic correlates of psychological health problems in Chinese adolescents during the outbreak of COVID-19. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 29, 749-758. <https://dx.doi.org/10.1007/s00787-020-01541-4>

Extended Summary

Introduction

Studies conducted during the COVID-19 process are valuable in terms of ensuring that children's psychological resilience remains strong, gaining effective coping and problem-solving skills, increasing hope, and re-activating pre-COVID-19 functional behaviors (Jongsma et al., 2014; WHO, 2020). In this study, the emotional thoughts of the children under quarantine about the Covid 19 process, the lives they were away and longed for in this process were examined. This research is important in terms of determining the social emotional state of children who are going through the quarantine process, organizing psychoeducational studies that increase their well-being according to their needs, and organizing intervention plans to cope with difficulties effectively.

The purpose of this qualitative study is to examine the feelings and thoughts of children who attended secondary school and had Covid-19 during the Covid-19 pandemic. In line with this general purpose, "What are the feelings and thoughts of children who attend secondary school and have Covid-19 during the Covid-19 pandemic process?" The answer to the question "What do you think and feel about the coronavirus?", "If you wanted to compare the coronavirus to something, what would you compare it to?", "How are you spending the quarantine period?", "How is the quarantine process affecting you?", "What do you need during the quarantine period?", "What supports you during the quarantine process?", "What do you want to do when quarantine is over?" were sought with qualitative methods.

Method

In this context, seven questions were asked to the children and the answers were made in accordance with the qualitative research model. Qualitative research approaches enable the volunteers involved in the research to be evaluated without separating them from the social environment they are in and to find answers to questions about the subject being studied (Locke & Golden-Biddle, 1997). The study group of the research consists of 10 children selected by purposeful sampling method. Five boys and five girls participated in the study. In addition, the ages of the children are between the ages of 10-11. In this sample, the inclusion criteria of the children participating in the study; Being diagnosed with Covid-19 means having just completed the quarantine process. In this study, semi-structured interview technique was used. In data analysis, Maxqda 2020 analysis program was used.

During the Covid-19 pandemic, the emotions and thoughts of children who attended secondary school and had Covid-19 were obtained through structured interviews. Before preparing the questions to be directed to the children, current information on the Covid 19 epidemic process and current articles in the relevant literature were examined and subject headings were created in line with the needs. While creating the research questions, questions were prepared by considering the characteristics of the developmental period of children and the literature on the concepts of psychological resilience, crisis intervention and post-traumatic positive behavior development.

Findings, Discussion and Results

In this study, which aims to examine the feelings and thoughts of children who attended secondary school and had Covid-19 during the Covid-19 pandemic process, the daily routines of children changed suddenly, they were exposed to more screens during the time remaining from the lesson during the day, they were tired of being alone at home and therefore they upset. and stated that they were angry. Children participating in this study condition that they mostly had negative feelings and thoughts about the time they spent in quarantine. For example, they stated that they longed for their past when they had the opportunity to move freely and hug their families without fear. On the other hand, children stated that they needed to spend time in social areas outside the home, they had intense anxiety during the day, and their motivation to study decreased. Some of the children participating in the study, on the other hand, had the opportunity to see each other because they were at home with their families during the quarantine process, and they had the chance to do activities as a family that they could not do for a long time.

When all the results obtained from the study were evaluated, it was seen that most of the children participating in this study felt negative emotions such as fear, anxiety, hopelessness and anger. In this context, it is thought that it may be beneficial for these students to work on the subjects of about coping with stress and anxiety by applying for psychoeducational intervention programs with online tools in order to keep them away from the negative effects of the Covid 19 epidemic process, activities to develop skills in psychological resilience, and to control and express emotions.

According to the results of this study, one of the future studies can be carried out with the parents of these children participating in the study. The importance of parental support can be emphasized for parents and children to spend quality time and deal effectively with negative emotions that children experience. Informative work can be done for parents. Parents can take a walk, picnic, etc. in the open air with their children. It can be suggested to organize events.

This research was carried out with 10 children living in the province of Istanbul, and further studies can be conducted with children living in other provinces and with different age groups. The results obtained can be compared.

This study was conducted with 10 children who were under quarantine during the Covid 19 epidemic. In the future, it may be suggested to carry out studies on this subject with more participants.

Ekler

Ek-1. Yapılandırılmış Görüşme Soruları

- 1) Koronavirüs hakkında neler düşünüyor ve hissediyorsun?
- 2) Koronavirüsü bir şeye benzetmek istesen neye benzetirsin?
- 3) Karantina sürecini nasıl geçiriyorsun?
- 4) Karantina süreci seni nasıl etkiliyor?
- 5) Karantina sürecinde nelere ihtiyaç duyuyorsun?
- 6) Karantina sürecinde sana destek olan neler var?
- 7) Karantina bittiğinde neler yapmak istiyorsun?